

ଶାନ୍ତିପ୍ରସାଦ

ସମାଧାନ

ସାଙ୍ଗେ କୁହେଲି ପ୍ରଭାତୀ ଗରଦା ପୃଷ୍ଠାପୁର ସମ ମହନ
କାକଳି କାଳିନୀ ହାଟି ଦେଲା କିଏ ଦେଲକାଳ ରଖୁ ପୁଆନ ॥

ଶୋଷା ଅଗରାହେ ଦଉଦ-ମଥାରେ ଲୁଟାଉ ଲୁଲିମା ତରମ
ଗାହାର ବିଲରେ କୁମ୍ଭ କୁମ୍ଭ ପାମ ହୁନହୁନ ଚୁନା ସଗର ॥

ନୁଆନୁଆ ଚାଲୁ କଳିକା ପାଉତେ ନରୀନ ସୁଦାସ ମୋହନ
ଦାସ ଚନ୍ଦ୍ରବି ଗୁଣେ ବିଭୋବିବ ଭରତୀଲୀ ଏ ସମୀରଣ ॥

ଦତ୍ତା ହାତିରେ ଘନଘନ ହୁଏ ସଞ୍ଜ ସଞ୍ଜ ଲିଳିମା
ଅର୍ପଣା ଆଶାରେ ଆକାଶ ଚୁମିଲେ ମାଟିରେ ଦର୍ଶିବ ମାହିମା ॥

ହିଲୋଲେ ବିପ୍ଳବେ ଚମକି ଉଠିବ ସୁରଜନୀ ତରଳିଆ
'ଶାନ୍ତିପ୍ରସାଦ' ସମ ନାହିଁ ସେ ପ୍ରସବ ଅଗରୁଆ କାଲୁଲିନୀ ॥

ଚନ୍ଦ୍ର ଶାନ୍ତି

ଶିଳା, ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ

ଃପ୍ରକୃତି ପରିକ୍ରମା:-

ବୃକ୍ଷାବଳୀ ପରମିତା ନାୟକ
ନବମ ଶ୍ରେଣୀ

ଭୁମ୍ଭୁଥିଲି ମୁଁମେ ଗୁମଜାଲୁ ବନେ
ସିନ୍ଦୂର ଗ୍ରାମୀର ବାଟିକା ଚାନ୍ଦନେ
ଜାତିଛୁ ଗୁଡିଛୁ କାଏ ତାର ମାଳ
ମୁଗୁଡାରେ ମୁଁ ତ ମାନ୍ଧୁଛି ଭଲ ! ॥୧॥

ସିନ୍ଦୂର ମୋର କହିଗଲା କାଜେ
ହେଲା ମଞ୍ଜୁମା ସୁନ୍ଦର ସଂସରେ ?
ତାରୁ ହୋ ବରନେ ହେଲି ପ୍ରକୃତସୁ
ଲୁହାବାକୁ ପଥ ଅରଜା ମଧ୍ୟସୁ ॥୨॥

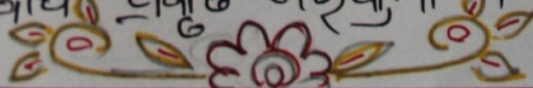
ତଥାପି ହୋ ବନେ ମନଗଲା ଲାଗୁ
ଗଗନ ପାତଳ ଭସାଉକୁ ଦେଖୁ
ବହୁମାତ୍ରୁଥିଲା ଗୀତଳ ପବନ
ହୁମା ହୁମା ବାଲେ ଭଞ୍ଜନ ମୋ' ମନ ॥୩॥

ଏ ଜୀବନ ମୋର ସୁଗମ୍ୟ ସୁନ୍ଦର
ଗୁଆ ସରଫିଲେ ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରପର
ଦେଖୁ ପ୍ରକୃତିର ଏ ହୁକଳ ହୁସ
ହେବେ ଭୂତପାଲ ଶାନ୍ତିତ କବି ॥୪॥

ଦେଉଛି ବରନ ନ କରୁଛି ଧାନ
ମରତ ପୁବରୁ ହୋଇଛି ପୁରତ
ତା' ଧନେ ଲୁହାଣ ଦୁହାନ୍ତର ପଥ
ଲୁହାଣ ଲୁହାଣ ଦୁହାନ୍ତର ପଥ ॥୫॥

ସୂଚନା:-

କବିରାଜୀ କବି Robert Frost ରଚିତ କବିତା
'STOPPING BY WOODS ON A SNOWY EVENING'
ଝିଣ୍ଡା ଅନୁବାଦ 'ପ୍ରକୃତି ପରିକ୍ରମା' ।

ସୌମ୍ୟ ହୃଦେ ଧନ ପାତ୍ରର ପତ୍ର
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେନେ ଉଦ୍ଧୃତ
ସୌମ୍ୟ ହୃଦେ ପତ୍ର କାଗଜର ଡଳା
ଓଢ଼ି ସ୍ତୋତେ ହୃଦୟେ ॥୧॥

ପ୍ରୀତି ହୃଦେ ଥିବା କଳ୍ପନା ଦୁଆର
ଲେଖିଦେଲେ ସହିଯିବ
ଭାବ ହୃଦେ ଥିବା ବାଲୁକାକୁ ସୁଖ
ଲୁହାଣୀରେ ଭରା ହେବ ॥୨॥

ସୁଦ୍ଧ ହୃଦେ ଧନ ଶମ୍ଭୁର ଉଦୟ
ଉପାଗତେ ଲୁଚିଯିବ
ମନ ହୃଦେ ସତେ କାଟର କଣ୍ଠେ
ପଡ଼ିଗଲେ ଭାବିଯିବ ॥୩॥

ହୃଦେ ତାହା କେବେ ଶରତ ଶାଫାଳୀ
ରବି କହେ ଉଦ୍ଧୃତ
ଜୀବନ ହୃଦେ ତ ବିଳାସ ବ୍ୟୟନେ
ସୁଖେ ଦୁଃଖେ ବିଭୁଧିବ ॥୪॥

ଅସ୍ଥାୟୀ ହୃଦେ ତ ମାଧ୍ୟମ ମମତା
ଚିତ୍କାଳ ସାଥେ ଧୂବ
ପଞ୍ଚାବ କାନ୍ଦି ତା' ଉପା କରୁଥୁବ
ଜୀର୍ଣ୍ଣବାୟୁ ସାହା ହେବ ॥୫॥

~ ବିଦଗ୍ଧ ଭାବ :~

ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶୋଣନ ପଦେଶମୁକ
ନବମ ଶ୍ରେଣୀ

କେବେ ଆର୍ଯ୍ୟବର୍ତ୍ତେ କୋପ କୃଣାନ୍ତୁ
କୋଟି କେତେ ଲତା କରବାଳ କରେ
କରନ୍ତି ଜଳନା ଶୁଦ୍ଧ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର
ବିଜୟ ବିଭବ ଦେଖିବାକୁ ନେତ୍ରେ ॥୧॥

କେବେ ପୁଣି କେତେ ରଥୀଏ ଏ ଭବେ
କ୍ଷେତ୍ରସୁଧ ସହି ଚକ୍ରାନ୍ତ ବିହରି,
ପାହାବାହ ପାଶେ ସେତୁବନ୍ଧ ରହି
ନାମ ତା' ଲେଖିଲେ ଗାହିନା ଗୋରୁବେ ॥୨॥

ପୁରୁଷ ପୁନଶ୍ଚ ଭାବତବର୍ଷେ
ସର୍ତ୍ତ ସୁତା କେତେ ପତିବ୍ରତା ତୁଳେ,
ଜନନୀ ଜାନକୀ ଦ୍ରୋପଦ୍ୟାଦି ଦାତା
ବର୍ଷ ବନବାସ ବରନ୍ତି ଅଟିରେ ॥୩॥

ସେ ଭାବତେ ଦିନେ କାଳଜୟୀ କର୍ତ୍ତୁ
ମଣି ବା ମାଣିକ୍ୟ ହୀରକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ,
ଛାତ କିବା ଏହା ଜୀବନ୍ତ ପୁରୁଷ
କବଚ କୁଣ୍ଡଳ କରୁଥିଲେ ଦାନ ॥୪॥

ସୂର୍ଯ୍ୟ ସତେଜ ସେକାଳ ଭାବତ
ସୁପ୍ତ ଶୌର୍ଯ୍ୟ ତା'ର ଦୁର୍ମତେ ଦୂଷିତ,
ତା'ର କାଳଜୟୀ କୋଟି କାର୍ତ୍ତିନୀ
ଲୁହିତ ବିମୁଖ ତଥା ଦୁଃସମ୍ପ ॥୫॥

ଅନ୍ତରୁ ତାଙ୍କର ବେଦନା ବିହିତ
କ୍ଷୀଣ ବାଣୀ ଆଦି ହୁଏ ପ୍ରକଟିତ,
“ଆରେ ନରାୟଣ ନିର୍ଭୟ ନିର୍ମମ
ନିନ୍ଦା ପରିହରୀ ରକ୍ଷ ଆମ୍ଭ ମାନ” ॥୬॥

ଭୂପା

ବ୍ରହ୍ମଣ୍ୟ ସୋମାକ୍ତି ନୟ
ଶ୍ରୋତାବ୍ୟ-ଅଭ୍ୟାସ

ନବମ

ଶ୍ୟାମାତ୍ ସର୍ବ କାଳିନା ବିଗ୍ରହେ
ପ୍ରାଣୋପାଶେ ନବ ପୁରୁଷ ବଦନ୍ତେ
ଭଦ୍ରବୋଧାତ୍ ମୁଃ ଆଜି
ସ୍ତୁତ୍ୟୁକାର୍ଯ୍ୟକି ଶେଷ ଓ ଭୁବନ
ସ୍ତୁତ୍ୟୁ ଯେ ଶୁଭକ୍ତାନ୍ତି ॥୧॥

ଆଗାତ

୧୨

॥୨॥

ଭ୍ରାନ୍ତିଲ୍ କି ତୁମ୍ଭେ ଆଶାବ୍ୟବସାୟ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର
ନିଶିପ୍ରାୟତ୍ ସେ ଉଦ୍ଧାରଣ କାୟାତ୍
ଆଶାମୟ ଉଦ୍ଧାରଣ
ଆଶାମୟ ମୁଦ୍ରିତ ଆଶାକାର ବିଦ୍ୟାସ୍ୟ
ହାଲି ପ୍ରେମା ଆଶା ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ॥୨॥

ନବମ

॥୩॥

ଆର୍ଯ୍ୟମାତ୍ ଆର୍ଯ୍ୟ କିରଣତ୍ ଶାଳେ
ସମୁଦ୍ରତଳେ ସଜା କୁସୁମ ସମ୍ରାଟ୍
ବିହାତ୍ ବିଶ୍ବମୁଖେ
ନିମନ୍ତ୍ରଣ କାନ୍ଦେ ଓ ଧର୍ମଦ୍ରବ୍ୟକି
ବିମ୍ବମୟ ସିଂହାସନ ମଧୁରବେ ॥୩॥

ଶେଷ

୧୩

୧୪

୧୫

୧୬

ପ୍ରଭୁପତି କଳିକାତ୍ ମୁକ୍ତାସ ବିଭବତ୍
ପ୍ରଭୁପତି ଆଶାମୟେ ଧୂମାୟିତ ହୋତ୍
ଭବା ପ୍ରତିଷ୍ଠାତ ଦିଗ୍ବିଜୟେ
ହରିପଦେ ଛୁଟାଛୁଟା କାକର
ନବ କୋକିଳତ୍ ମଳୟ ସ୍ବର୍ଗତେ ॥୪॥

ଦେଖାଦୃଶି ଆଜି ନବ ଦିଗନ୍ତ
ଅପରୂପା ମୁଃ ଶ୍ରାବଣା ଅନନ୍ତ
ପ୍ରଭୁପତି କିରେ କିଶଳୟ
ମଧୁସୂଦନ କର୍ତ୍ତା ପ୍ରାଚୀନ ପ୍ରଶାନ୍ତ
ନିପୁଣମୟ ମୁଃ ସେ "ଭୂପା" ॥ ୫॥

ଦୀପ୍ତିମନ୍ତ ଆତ୍ମା

ଭୁବନୀୟ ସୁସନ୍ତାନ ତୁମେ ଗଞ୍ଜାଧର,
ସୁଭାବ କରି ନାନେ ପାଞ୍ଜିରୁ ଆସର,
ସାହିତ୍ୟ ସାଧକ ଆତ୍ମେ କୀର୍ତ୍ତିମାନ କରି,
ସମାଜେ କେ ଭୂଲିଯିବ ତୁମ୍ଭ ପ୍ରତିଛବି !

ପ୍ରକୃତିକରି ଯେ ତୁମେ ଭୁବନ-ସାଧକ
ନୁହଁନ୍ତି ହେବେ ବି ନାହିଁ ତୁମ ସମକାଳ,
ପ୍ରକୃତିପ୍ରଜାତୀ ତୁମେ କଲ୍ପନା ବିଳାସୀ
ଭୁବନଭୂମିରେ ତୁମ ଗାଥା ଯାଏ ରହି ।

‘ପ୍ରଣୟଲୁହୀ’, ‘ଭୟମତୀ’, ‘ତପସ୍ବିନୀ’
ଲେଖନୀ ନିମ୍ନତ ତମ ଗାଥା ପୃଥ୍ବୀତନୀ,
ତୁମର ଗାଥାରେ ପଞ୍ଜୀୟିଣୀ ଶିଖରୁରୁ,
ବିପ୍ଳବେ ଅବନୀ ତେଜେ ଆତ୍ମେ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟୀ
କାନ୍ଦ୍ୟ କରିତାର ତୁମେ ଅକ୍ଷୟ ତରୁଣୀ,
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଖ୍ୟାତ ତୁମ ପୃଥ୍ବୀତନ ବାଣୀ,
ସାରସ୍ବତ ଗନ୍ଧାରରେ ତୁମେ ଏକ ମଣି
ତୁମ୍ଭକୁ ପ୍ରଣାମେ ସ୍ମରି ତୁମ୍ଭର କାହାଣୀ ।

ପଦେ ପଦେ ଭରିଥିଲା ସାହିତ୍ୟ ସମୀକ୍ଷା
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଦୃଢ଼ ମୁଁ ଆଜି ଜାଣି ତବ ପ୍ରେମା,
ମାନେ ନାହିଁ ସୀମା ତୁମ ଲେଖନୀ କେବେ ହେଁ
ହେଁ ତବ ସମ ମୁହିଁ ଆଶିଷ ଦିଅ ହେଁ ।

—: ରୁଚିକା ଶ୍ରୀତମ ମିଶ୍ର
ନବମ ଶ୍ରେଣୀ

ମୌନ ବିଚାରୀ ହେଉଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗାନ୍ଧୀଜୀ ମନର ଶେରୀ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମୁନେ ଅଜିତ ତୁମ
ଅସଂଖ୍ୟ ଅଶେଷ ହୃଦ ଗାଥା
ଗୁଣି ମୁଖରୁ କେତେ କେତେ
ସ୍ୱଳ୍ପାଶ୍ରୟ ହୃଦୟର କାଥା
ତଥାପି ଧର୍ମିନୀ ହୁ ନାହୁଁ ତୁମେ
ଆଜି ବି ଛାନ୍ଦୁଛୁ ଦୁର୍ବିଧା ସତ୍ୟ କାଥା ॥

ଏ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଲୁଗା ମଧ୍ୟେ
ତୁମ ଆତ୍ମଲେଖର ଅସଂଖ୍ୟ ଗାଥା
ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ କାହିଁ ନାହିଁ ପ୍ରାୟ
ତୁମ ଶ୍ରଦ୍ଧୋତ୍ସାହ ମୁନର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ଆନୁଗାମୀ ତୁମ ଗେରବ ହୁଏ ପାତ୍ର
ତୁମ ଚିନ୍ତା ଶିଳ୍ପର ଚକ୍ର ଲାଗି କାନ୍ଥା ॥

ଆମ ॥

ତୁମ ସ୍ୱପ୍ନେ ଲିଖିତ ଗିରାମୁହଁ ବର୍ଣ୍ଣିତ
ପୃଷ୍ଠା କଳ୍ପିତ ବୃନ୍ଦାବନ ତୁମ
ଦେଖିବାରେ ଜାମୁଣ୍ଡ, କୋକା, କୁହୁଣ୍ଡ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ମନରାଗ ମଧ୍ୟ ଦେଖିବୁ
ତୁମ ସ୍ୱପ୍ନେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
ନାହିଁ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଧର୍ମ, ମୌନୀ, ହୃଦୟ କାହିଁ ॥

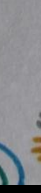
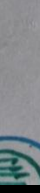
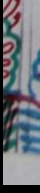
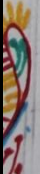
ଆ ॥

ଆମରୁ କେତେ ଆହେ ଆମରୁ
ଆମରୁ ଆହେ ଆମରୁ ଗାଥା ଆମରୁ
କେତେ ଦେଖିବୁ ମହାମୁଖେ ପ୍ରାୟ
କେତେ ମାଣିଲେ ବି ତୁମରୁ ମୁହଁ
ଆମରୁ ତୁମେ ମହାମୁଖେ ସ୍ୱପ୍ନେ
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କେତେ ଦେଖିବୁ କେତେ ॥

ହେ ମୋ ପିଲା ଦୟା,
ତୁମ ସ୍ୱପ୍ନେ ଆନୁଗାମୀ କେତେ ଦିନ ଗଲା
ସ୍ୱପ୍ନେ ତୁମ କେତେ ଆହେ କେତେ
ତୁମ ସ୍ୱପ୍ନେ ଆଜି,
କେତେ ଦିନ ଗଲା

ମୋ କେଶରୀ.....

ଆମରୁ ଦିନରୁ ମୁଁ ପ୍ରତୀତ ଦେଖିବୁ ॥

ବାର ପାଖୁଡାର ଦୁଇ

ପ୍ରତିଶ୍ରୀ ଜେନା
ସାମୁଗା ଶ୍ରେଣୀ

ଗୋଟିଏ ଦୁଇରେ ବାରଟି ପାଖୁଡା
କେହି କାହାପରି ନୁହେଁ,
ବରଷକ ଯାହା ଦୁଇ ପାଖୁଡାର
ରକ୍ଷାଟି ବିଦଳୁ ଥାଏ,
ତେଜ ପାଖୁଡାଟି ମରୁଳି ଯାଉଛି
ବିକ୍ରୋଧାସମାଧି ତେଜେ,
ତା' ପର ପାଖୁଡା କୁହରେ ଦୁଇଟି
ବିରାଟ ଭିତା ଶୋଭେ,
ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ କରି କାକର ଟୋପାରେ
ଦୁଇେ ଦୃଢ଼ାୟ ପାଖୁଡା,
ତେଜ ପାଖୁଡା ବିଗୁଡ଼ି ଯେମିତି
ଭୋଗଥାନ୍ତା ପାଖେ ଭୁଷଣ,
ପଶିମ ପାଖୁଡା ଜାକିଭୁଜି ହୋଇ
ଭୁଷଣ ଟୋପାଟି ଭିତରେ,
ରକ୍ଷା ଭରିଛି ନିଜର ଦେହେ
ଦୁଃଖ ଭରି ଖାଲି ଭୁଷଣେ,
ରକ୍ଷା ବେରକ୍ଷର ଥାଉ ଯେ ପାଖୁଡା
ସୁବାସ ବିକରି ବିକରି,
ନୁଆ ବରଷର ଖାତ ଗାଲୁ ଗାଲୁ
କୃଷିରେ ପଡ଼ନ୍ତି ଭୁଷଣ ॥